

Bewonersparticipatie en bestuursstijl.

Inspreektekst namens drie bewonersorganisaties.

Amsterdam, 28 september 2010

Arnold M.M. Paalvast

Geachte leden van de deelraad en het dagelijks bestuur van Nieuw-West. Ik spreek u aan zonder een duidelijk onderscheid te maken tussen oud en nieuw bestuur, omdat ik er van uit ga dat een nieuw bestuur alle lusten en lasten overneemt van het vorige. Én niet tussen DB en raad, omdat ik diverse keren van u gehoord heb, dat het dagelijks bestuur de uitvoerder is van beleid dat de deelraad heeft vastgesteld. Verder vind ik het op sommige punten onmogelijk om onderscheid te maken tussen u en de corporatiebestuurders.

Ik spreek u aan vanuit het Bewonersplatform Geuzenveld-Slotermeer¹, de Bewonersraad Burgemeester Vening Meineszlaan² en de Bewonerscommissie Meerwalddt uit Buurt 3 van Slotermeer. De essentie van mijn betoog maakt het niet nodig om daarin duidelijke onderscheidingen aan te brengen.

Het heeft er alles van weg, dat u bewonersparticipatie ziet als een gunst aan burgers of een te vermijden plicht voor het stadsdeelbestuur, en niet als een kans om uw organisatie te verbeteren en de legitimiteit te vergroten^{3, 4}.

In de afgelopen paar jaar heeft de relatie tussen bestuurders en bewoners dermate aan een loopgravenoorlog doen denken dat ik er toe neig, bisschop Tutu of Herman Wijffels te hulp te roepen.

De manier waarop u het contact over ingrijpende veranderingen in de directe woon-/leefsituatie organiseert, draait te vaak uit op het tegenhouden van een besluit, het krijgen van het gelijk, of het uitdrukking geven aan de eigen waarheid⁵. Het leidt tot wantrouwen en wrok⁶. Het is duidelijk: ik heb het dus niet over de door u prima en terecht gefaciliteerde barbecue, buurtcamping of huiswerkbegeleiding.

Uw lijsttrekkers hebben in februari over bewonersparticipatie beloften gedaan. Desondanks heeft het stadsdeelbestuur in veel opzichten grote steken laten vallen, waardoor burgers zich aan het lijntje gehouden, misleid en gebruuskeerd voelen. Over een reeks van jaren constateren wij dat bestuurders roepen dat zij geweldige participatie toepassen. De werkelijkheid is echter héél anders...

Uw combi met een aantal woningbouwcorporaties heeft zich bij de Vernieuwing van Slotermeer niet gehouden aan de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur⁷. Essentieel hierbij is een gedeelde probleemanalyse en daar ging het meteen mis. Bewoners wilden een aanpak van de openbare ruimte en meer toezicht op straat omdat zij dat als oorzaak zien van de problemen. Stadsdeelbestuur en corporaties wilden blijkbaar een aanpak van de woningvoorraad, deels omdat dat elders was afgesproken. Maar over dit laatste was de bewoners niets bekend⁸.

-
1. Dit bewonersplatform vertegenwoordigt via bewonerscommissies vele duizenden huurders van Geuzenveld-Slotermeer, plus een groeiend aantal Verenigingen van Eigenaren en andere bewonersorganisaties.
 2. Deze bewonersraad omvat woningeigenaren en huurders in een breed gebied aan en rond de Burg. Vening Meineszlaan.
 3. Zie bijvoorbeeld bij <http://duppies.wordpress.com/tag/bewonersparticipatie>
 4. Op 6 oktober 2009 sprak ik ook in, onder de titel 'Politieke participatie: het ongewenste kindje van het bestuur van Geuzenveld-Slotermeer'.
 5. Hendrik Wagenaar en Maurice Specht: Geëngageerd bewonerschap. Bewonersparticipatie in drie Europese steden. rapport van het NICIS Institute, december 2009. Pag. 5
 6. Janny Groen: Wantrouwen en wrok tegen staat regeren. In: De Volkskrant, 27 september 2010, pag. 10.
 7. De ruimte ontbreekt hier om in detail te gaan, maar diverse lid-organisaties van het Bewonersplatform Geuzenveld-Slotermeer kunnen dit preciseren.

Hierdoor bleek op veel belangrijke punten dat uw aanpak ingaat tegen de zo voor de hand liggende adviezen in het CLEAR-model van de Raad van Europa⁹.

In de genoemde combi heeft uw partner, de corporaties, bovendien onvoldoende rekening gehouden met de bepalingen van de Overlegwet en een of meer samenwerkingsovereenkomsten. Onder andere heeft u met z'n allen onvoldoende geanticipeerd op de behoefte en de noodzaak van deskundige ondersteuning van groepen huurders.

Wij kregen de afgelopen maanden te horen dat we met diverse zaken moeten wachten omdat u studeert op een nieuw beleid voor het parkeren en voor de bewonersparticipatie. Bewoners tussen de De Tourton Bruynsstraat en de Haarlemmerweg wachten nu al ruim vier jaar op een effectieve maatregel tegen enorme parkeeroverlast die vooral het stadsdeelbestuur zelf in de hand heeft gewerkt¹⁰.

Langs de Vening Meineszlaan heeft uw plan tot gevolg dat huurders onterecht en ongegrond beroofd worden van de parkeerruimte die zij tientallen jaren in de toch al zo betrekkelijke nabijheid hadden. Hier dreigt opnieuw discriminatie tussen huurders en kopers.

Meerdere bewonerscommissies zagen de ombudsman als enige redmiddel voor de totaal vastgelopen relatie met de initiatiefnemers van de Vernieuwing van Slotermeer. U creëert gewoon veel faalkosten¹¹!

Vaak blijken bestuurders van stadsdelen en woningbouwcorporaties niet blij met de samenstelling van de bewonersorganisaties¹². Af en toe vangen wij hier in West ook uiterst denigrerende opmerkingen op. Maar de meeste bewonersorganisaties zijn vrijwel uitsluitend bemand door vrijwilligers – een heel andere situatie dan in de woningbouwcorporaties of stadsdeelkantoren!

De regie van de wijkaanpak in Nieuw-West blijkt volledig in handen van het stadsdeelbestuur.

En dan nog klaagde uw voorzitter Baâdoud in Het Parool over een gebrek aan participatiebereidheid bij bewoners...

Wat kan ons helpen? Zowel een simpele top-down als een bottom-up aanpak blijken vaak niet te werken¹³. In de rapporten over De Staat van de Stad krijgt de bewonersparticipatie waar ik het hier over heb amper aandacht¹⁴.

Wij willen niet de aanpak die in Feijenoord uitgeprobeerd wordt en waarbij studenten eerst in de wijk verhalen bij mensen gaan optekenen¹⁵. Dat klinkt als weer een marktonderzoek, maar dan

-
8. De Begeleidingsgroep Participatietraject voor de Vernieuwing van Slotermeer heeft dat nauwgezet gedocumenteerd: Lydia Lydia Brunel, Paul Knoeff, Han Saaf en Arnold Paalvast (eindredactie, augustus 2008). *Participatie bij de stedelijke vernieuwing in Amsterdam Slotermeer. Tussen politiek en marketing*. Amsterdam, 25 augustus 2008. Beschikbaar via de websites meerwaldt.nl en bewonersplatform-geuzenveldslotermeer.nl
 9. Martijn Rutte c.s. hebben dit nadrukkelijke advies van de Raad van Europa aangehaald in de inspreektekst van een grote groep bewonersorganisaties, op 18 mei 2010 in dit gebouw. Het CLEAR-model voorziet in een uitgesproken uitnodigende, transparante houding van lokale overheden naar hun burgers en nadrukkelijke responsiviteit inzake de inbreng van burgers. Zie bijvoorbeeld: <http://www.europeanchallenge.eu> en <http://www.inactiemetburgers.nl>
 10. Ook vanuit de Coronelbuurt, de buurt rond de Burg. Eliasstraat en het comité "Geen neen, 30 telt ook mee" krijgen wij signalen dat bewoners absoluut niet serieus genomen worden.
 11. Faalkosten zijn kosten die niet zouden hoeven te worden gemaakt indien het werk van meet af aan goed werd uitgevoerd. Faalkosten worden zelden veroorzaakt door één persoon, maar meestal door het falen van de hele organisatie. Bewoners rond de Vening Meineszlaan hebben er de afgelopen weken weer diverse staaltjes van gezien.
 12. Kwaliteit van Bewonersparticipatie. Resultaten meting KWH-Participatielabel. Rapportage opgesteld door Quintis in opdracht van KWH Waterweg Wonen. Vlaardingen, april 2010. Pag. 6
 13. Dit bleek uit gesprekken die Stade Advies voerde. Zie: Vitale stad. Het vakblad over de stad, 2010, nr. 1, pag. 52-55
 14. De Staat van de Stad IV besteedt er tussen pagina's 137-147 amper een kwart pagina aan. Uitgave Gemeente Amsterdam. Dienst Onderzoek en Statistiek (O+S), 2007. Dat helpt dus ook niet echt.
 15. Radboud Engbersen en Hanneke Schreuders: Geen woorden maar daden. In: Het experiment. 3/2010. Pag. 16-17

anders. Opnieuw worden zo cruciale projectonderdelen uitbesteed¹⁶ en zit de vervreemding er al van meet af aan ingebakken.

Bewoners hebben zeker geen behoefte aan participatie als legitimering van door anderen doorgedrukte besluiten¹⁷. Of aan mooie nota's die eigenlijk alleen mensen in de Stopera of rond het Binnenhof gerust moeten stellen.

Alleen door met elkaar de problemen te verkennen, met inachtneming van elkaars wensen, belangen en pijnpunten, en door het respecteren van andere kennis en ervaringen worden weerbarstige problemen opgelost¹⁸. Dát is echte participatie. Dát is een manier van participatie waar wij zeker voor open staan.

Dat is ook de manier die het Instituut voor Publiek en Politiek presenteert onder de noemer *coproductie*¹⁹.

Her en der neemt u bewoners nog steeds in de tang. Gaat u het roer nu snel omgooien of moeten wij inderdaad bisschop Tutu of Herman Wijffels erbij halen?

Arnold M.M. Paalvast
Burg. Vening Meineszlaan 45
1063 AV Amsterdam
T 020 6116609
M 06 126 30 534
E arnold3des@gmail.com
W www.meerwaldt.nl
www.bewonersplatform-geuzenveldslotermeer.nl

16. In mijn inspreektekst van 26 oktober 2009, in het NOVA-college, heb ik al gewezen op de ernstige nadelen van uitbesteding, vooral bij niet-routinematige taken.

17. Op dergelijke aanzetten tot participatiecodes is in Rotterdam het overleg tussen bestuurders en bewoners afgesprongen. Meer informatie bij www.riavorrotterdam.nl

18. Hendrik Wagenaar en Maurice Specht, a.w., pag. 5

19. "Het politiek bestuur en de betrokken burgers en organisaties komen gezamenlijk een probleemagenda overeen, waarna gezamenlijk naar oplossingen wordt gezocht. Bestuurders kunnen bij de uiteindelijke besluitvorming beargumenteerd afwijken van de inbreng van de deelnemers, maar hun commitment is veel zwaarder dan bij het participatieniveau 'adviseren'". Zie: Participatieladder van het IPP. Op <http://www.kei-centrum.nl> en <http://www.publiek-politiek.nl>